

Наразі в структурі Національної поліції працює більше 25% жінок [4]. Прихід значної кількості жінок до поліцейських підрозділів є однією з характерних рис сьогодення. У низці служб жінки істотно «потіснили» чоловіків. Кількість дівчат, що бажають навчатися в освітніх установах системи МВС України, також продовжує зростати. Очевидно, що підвищений інтерес жінок до опанування «поліцейських» професій, які тривалий час вважалися суто чоловічою справою, не може бути зігнорований суспільством. При цьому ідея створення цілісної концепції правового регулювання діяльності жінок-правоохоронців тривалий час підтримується рядом фахівців, які вказують на чисельні недоліки діючої нормативної бази, яка є наслідком невдалих компромісів, непродуманих рішень, недоглядів і помилок законодавця.

Таким чином, хоча гендерна політика в Україні передбачає створення суспільства, в якому жінки і чоловіки користуються рівними можливостями, правами та обов'язками у всіх сферах життя, в реальності все ще залишаються відкритими такі питання, як дискримінація жінок, а також гендерні стереотипи в поліції. Дієвим способом усунення дискримінації щодо жінок в поліції є подальша розробка спеціальних заходів, які сприяли б полегшенню жінками доступу до роботи в поліції, що відповідають їх здібностям, сприяли б отриманню жінками високооплачуваних посад, заохочували працедавців приймати жінок на відповідальні поліцейські посади.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Жінки і чоловіки в Україні : стат. зб. / Державна служба статистики України; відповід. за вип.. І.В. Калачава. К., 2011. 108 с.
2. Бендас Т. В. Методика изучения эффективности лидеров разного пола. Практикум по гендерной психологии / Т. В. Бендас. СПб.: Питер, 2003. С. 135-170.
3. Максименко Н.В. Адміністративно-правове регулювання службової діяльності жінок у міліції : автореф. дис. канд. юрид. наук : спец. 12.00.07. / Максименко Наталія Володимирівна. – Київ: Державний науково-дослідний інститут МВС України, 2010. – 20 с.
4. В Нацполіції на сьогодні працюють майже 22% жінок – МВС URL : <https://www.unian.ua/society/2240561-v-natspolitsiji-na-sogodni-pratsyuyut-mayje-22-jinok-mvs.html>

*Червінчук А.В.,
начальник відділу організації наукової роботи
Донецького юридичного інституту МВС України,
кандидат юридичних наук*

ДОТРИМАННЯ ПРАВ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ПІД ЧАС ДИСЦИПЛІНАРНИХ ПРОВАДЖЕНЬ ЗА ФАКТАМИ ВЧИНЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРОСТУПКІВ

Неухильне дотримання положень Конституції та законів України, інших нормативно-правових актів, що регламентують діяльність поліції, та Присяги поліцейського є основоположним обов'язком співробітника

Національної поліції України та ключовою характеристикою службової дисципліни.

Вона досягається зваженим застосуванням методів переконання, заохочення та примусу заради створення необхідних організаційних та соціально-економічних умов для чесного, неупередженого і гідного виконання обов'язків поліцейського, повазі до його честі і гідності, виховання сумлінного ставлення до виконання професійних обов'язків. Тоді як протиправна винна дія чи бездіяльність поліцейського, що полягає в порушенні службової дисципліни, невиконанні чи неналежному виконанні обов'язків поліцейського або виходить за їх межі, порушенні обмежень та заборон, визначених законодавством для поліцейських, а також у вчиненні дій, що підривають авторитет поліції вважається дисциплінарним проступком.

Адміністративним правопорушенням (проступком), відповідно до ст. 9 Кодексу України про адміністративні правопорушення (КУпАП), визнається протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління і за яку законом передбачено адміністративну відповідальність.

За порушення службової дисципліни поліцейські незалежно від займаної посади та спеціального звання несуть дисциплінарну відповідальність згідно з Дисциплінарним статутом Національної поліції України [1]. Також за Дисциплінарним статутом поліцейські несуть відповідальність й за адміністративні правопорушення. Однак, статтею 15 КУпАП передбачені вийнятки. Так, за порушення правил, норм і стандартів, що стосуються забезпечення безпеки дорожнього руху, санітарних норм, правил полювання, рибальства та охорони рибних запасів, митних правил, вчинення правопорушень, пов'язаних з корупцією, порушення тиші в громадських місцях, неправомірне використання державного майна, незаконне зберігання спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації, невжиття заходів щодо окремої ухвали суду, ухилення від виконання законних вимог прокурора, порушення законодавства про державну таємницю, порушення порядку обліку, зберігання і використання документів та інших матеріальних носіїв інформації, що містять службову інформацію, співробітники Національної поліції України несуть адміністративну відповідальність на загальних підставах [2].

Поліцейських, яких в установленому порядку притягнуто до адміністративної, кримінальної або цивільно-правової відповідальності, одночасно може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності.

Адміністративна і дисциплінарна відповідальність поліцейських мають всі ознаки, притаманні юридичній відповідальності (правопорушення як підстава, регламентований (процесуальний) порядок притягнення до відповідальності, здійснення цієї процедури

уповноваженими особами, державний примус як складова відповідальності тощо). Відмінність адміністративної відповідальності від дисциплінарної полягає у: а) характері вчиненого правопорушення; б) колі осіб, яких може бути притягнуто до відповідальності; в) видах стягнень, що застосовуватимуться до правопорушника. Також відмінність полягає у переліку суб'єктів, які мають право накладати адміністративне або дисциплінарне стягнення [3].

Враховуючи, що зазначені види юридичної відповідальності мають свої специфічні властивості, законодавством передбачені різні процедури накладення стягнень. Зокрема, в порядку дисциплінарного провадження з метою своєчасного, повного та об'єктивного з'ясування всіх обставин вчинення поліцейським дисциплінарного проступку, встановлення причин і умов його вчинення, вини, ступеня тяжкості дисциплінарного проступку, розміру заподіяної шкоди та для підготовки пропозицій щодо усунення причин вчинення дисциплінарних проступків дисциплінарною комісією проводиться службове розслідування. Воно призначається за письмовим наказом керівника, якому надані повноваження із застосування до поліцейського дисциплінарного стягнення.

Про вчинення адміністративного правопорушення складається протокол уповноваженою на те посадовою особою або представником громадської організації чи органу громадської самодіяльності, крім випадків здійснення спрощеного провадження, відповідно до ст. 258 КУпАП, коли уповноваженими органами (посадовими особами) на місці вчинення правопорушення виноситься постанова у справі про адміністративне правопорушення. Протокол з іншими матеріалами справи надсилається органу (посадовій особі), уповноваженому розглядати справу про адміністративне правопорушення.

У будь-якому випадку, будучи суб'єктом правопорушення (дисциплінарного чи адміністративного), поліцейський має користуватися тими ж правами, як і звичайний громадянин, у тому числі й правом на захист. Декларація про поліцію, зокрема, проголошує, що у разі дисциплінарного або кримінального переслідування, порушеного стосовно співробітника поліції, він має право висловитися на свій захист і скористатися послугами адвоката. Він також повинен мати можливість скористатися допомогою професійної організації, до якої належить. Поліцейський, щодо якого були застосовані дисциплінарні заходи або призначено покарання, повинен мати право оскарження їх в незалежному та неупередженому суді [4]. Зазначені положення знаходять свою реалізацію в національному законодавстві України. Так, статтею 18 Дисциплінарного статуту Національної поліції передбачено, що під час проведення службового розслідування поліцейський має право на захист, що полягає в наданні йому можливості надавати письмові пояснення щодо обставин вчинення дисциплінарного проступку та докази правомірності

своїх дій, а також користуватися правничою допомогою, оскаржувати дії осіб, які проводять службове розслідування тощо.

Під час провадження у справах про адміністративні правопорушення поліцейських на загальних підставах як особа, яка притягається до адміністративної відповідальності має право: знайомитися з матеріалами справи, давати пояснення, подавати докази, заявляти клопотання; при розгляді справи користуватися юридичною допомогою адвоката; оскаржити постанову по справі та користуватися іншими правами, передбаченими Кодексом України про адміністративні правопорушення.

Таким чином, у правовому полі України існує достатньо механізмів для захисту прав поліцейських при здійсненні дисциплінарних проваджень та проваджень у справах про адміністративні правопорушення. Однак, при так званих «змішаних» провадженнях, коли адміністративне розслідування розпочинається за нормами КУпАП, а потім матеріали справи передаються для притягнення поліцейського до дисциплінарної відповідальності, право на захист поліцейського дещо звужується. Як зазначалося раніше, право на користування юридичною допомогою адвоката в особи, яка притягається до адміністративної відповідальності з'являється на стадії розгляду справи. У випадку, коли ця особа – співробітник Національної поліції, такий розгляд не відбувається. За нормами Дисциплінарного статуту, право на правничу допомогу поліцейський має при проведенні службового розслідування. Але в такому разі рішення про притягнення до дисциплінарної відповідальності приймається на підставі матеріалів про вчинення поліцейським адміністративного правопорушення без призначення службового розслідування. Отже, співробітник Національної поліції під час провадження за фактом вчинення адміністративного проступку позбавлений можливості залучати захисника, що суперечить принципам Конституції України та міжнародним нормам.

Слід зазначити, що «спрощений» порядок притягнення до дисциплінарної відповідальності за вчинення поліцейським адміністративного проступку, без проведення службового розслідування, може бути застосований лише у разі офіційного надходження від уповноваженого органу матеріалів адміністративної справи для притягнення до дисциплінарної відповідальності. У разі, коли поліцейський за вчинення діянь, визначених у статті 15 КУпАП, несе адміністративну відповідальність на загальних підставах, службове розслідування, однозначно, має бути проведено, відповідно право на захист поліцейського буде дотримано як при розгляді справи уповноваженим органом (посадовою особою), так і під час дисциплінарного провадження.

Зважаючи на значний перелік складів адміністративних проступків, за які співробітники поліції несуть відповідальність на загальних підставах, не можна говорити, що порушення прав поліцейських носять системний характер. Однак ці прогалини законодавства мають бути

вирішені для запобігання майбутніх проблемних питань правозастосовної діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України. Закон України від 15.03.2018 № 2337-VIII. Відомості Верховної Ради України від 20.07.2018 — 2018 р., № 29, стор. 5, стаття 233.

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Закон від 07.12.1984 № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення 15.04.2020).

3. М. Туркот. Розмежування адміністративної і дисциплінарної відповідальності військовослужбовців. Вісник Національної академії прокуратури України № 1(47)'2017. – С. 42.

4. Резолюція № 690 (1979) Парламентської асамблеї Ради Європи «Декларація про поліцію» від 08.05.1979. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_803 (дата звернення 15.04.2020).

*Кравець А.С.,
студентка I курсу магістратури*

*Погорілецька А.В.
старший викладач кафедри кримінально правових дисциплін*

*Науковий керівник: Веселов М.Ю.
доцент кафедри кримінально правових дисциплін
кандидат юридичних наук, доцент
Криворізького факультету Національного університету
«Одеська юридична академія»*

ТИМЧАСОВЕ ЗАТРИМАННЯ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ ПРАЦІВНИКАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Провадження в справах про адміністративні правопорушення представляє собою діяльність спеціально уповноважених органів, що регулюється адміністративно-процесуальними нормами права, метою якої є притягнення до адміністративної відповідальності осіб, які вчинили адміністративні правопорушення.

Важливу роль у такому провадженні відіграють заходи його забезпечення, правова регламентація яких міститься у Кодексі України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП). Зокрема, у розділі 20 КУпАП зазначено, що одним із заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення є тимчасове затримання транспортних засобів [1]. Основними функціями такого заходу є адміністративно-процесуальне припинення протиправних правовідносин та формування доказової бази з метою притягнення особи, що вчинила правопорушення до відповідальності [2, с. 7].

Відповідно до ст. 265-2 КУпАП працівники поліції мають право тимчасово затримати транспортний засіб у спосіб передбачений законодавством, а саме: шляхом блокування або доставлення засобу на